

Artykuł 31

Statystyka i zbieranie danych

1. Państwa Strony zobowiązują się zbierać odpowiednie informacje, w tym dane statystyczne i wyniki badań, które umożliwią im kształtowanie i realizowanie polityki służącej wykonywaniu niniejszej konwencji. Proces zbierania i przechowywania tych informacji powinien być:

(a) zgodny z prawnie określonymi gwarancjami, w tym z ustawodawstwem w zakresie ochrony danych, w celu zagwarantowania poufności i poszanowania prywatności osób niepełnosprawnych,

(b) zgodny z normami zaakceptowanymi na szczeblu międzynarodowym w zakresie ochrony praw człowieka i podstawowych wolności oraz z zasadami etycznymi w zakresie zbierania danych statystycznych i korzystania z nich.

2. Informacje zbierane zgodnie z niniejszym artykułem będą odpowiednio segregowane i będą służyły pomocą w ocenie realizacji przez Państwa Strony zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji oraz w rozpoznawaniu i likwidowaniu barier, które napotykają osoby niepełnosprawne przy korzystaniu z ich praw.

3. Państwa Strony przyjmą na siebie odpowiedzialność za rozpowszechnianie danych statystycznych oraz zapewnią ich dostępność dla osób niepełnosprawnych i innych osób.

1. DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU ZBIERANIA ODPOWIEDNIH ZDEZAGREGOWANYCH INFORMACJI, DANYCH STATYSTYCZNYCH, KTÓRE UMOŻLIWIAJĄ KSZTAŁTOWANIE I REALIZOWANIE POLITYKI SŁUŻĄCEJ WDRAŻANIU POSTANOWIEŃ KONWENCJI

Ustawa o statystyce publicznej określa zasady i tworzy podstawy rzetelnego, obiektywnego, profesjonalnego i niezależnego prowadzenia badań statystycznych oraz ustala organizację i tryb prowadzenia badań, jak też zakres związanych z nimi obowiązków. Statystyka publiczna zapewnia rzetelne, obiektywne i systematyczne informowanie społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego.

Program badań statystycznych statystyki publicznej ustala Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia. Rada Ministrów zapewnia ujęcie w programach badań statystycznych statystyki publicznej badań mających podstawowe znaczenie dla obserwacji procesów społecznych i gospodarczych, a w szczególności:

- badań stałych pozwalających na obserwację ciągłą podstawowych dziedzin życia i występujących w nich zjawisk,
- badań cyklicznych, w tym spisów powszechnych,
- badań gwarantujących porównywalność wyników, w przypadku gdy dotyczą one zmiennych w czasie obiektów obserwacji statystycznej lub gdy zmianie ulega metodologia badania,
- badań koniecznych dla wykonania przyjętych przez Rzeczpospolitą Polską zobowiązań międzynarodowych.

W badaniach z udziałem osób fizycznych nie mogą być zbierane, na zasadzie obowiązku, informacje dotyczące rasy, wyznania, życia osobistego oraz poglądów filozoficznych i politycznych.

Zbierane i gromadzone w badaniach statystycznych statystyki publicznej dane indywidualne i dane osobowe są poufne i podlegają szczególnej ochronie; dane te mogą być wykorzystywane wyłącznie do opracowań, zestawień i analiz statystycznych oraz do tworzenia przez służby statystyki publicznej operatu do badań statystycznych prowadzonych przez te służby.

Udostępnianie lub wykorzystywanie danych indywidualnych i danych osobowych dla innych niż podane celów jest zabronione (tajemnice statystyczne).

Kto narusza tajemnicę statystyczną podlega karze pozbawienia wolności do lat 3, kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej wykorzystuje dane statystyczne, z którymi zapoznał się w związku z wykonywaniem pracy lub czynności na zlecenie prowadzącego badanie statystyczne statystyki publicznej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Program badań statystyki publicznej na rok 2010 - Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2010 przewiduje zbieranie i przekazywanie danych statystycznych bieżących w roku 2010 i danych za rok 2010 oraz danych statystycznych za lata poprzednie dotyczących, między innymi, następujących zagadnień, umożliwiających kształtowanie i realizowanie polityki społecznej państwa, w tym adresowanej do osób niepełnosprawnych:

1. Ludność, procesy demograficzne

- Bilanse stanu i struktury ludności według cech demograficznych
- Zgony. Umieralność. Trwanie życia
- Charakterystyka społeczno-demograficzna i ekonomiczna ludności, gospodarstw domowych i rodzin
- Prognozy demograficzne

2. Rynek pracy

- Badanie aktywności ekonomicznej ludności (BAEL)
- Pracujący w gospodarce narodowej
- Zatrudnienie, wydatki na wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej
- Bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w urzędach pracy
- Warunki pracy
- Wypadki przy pracy
- Czas pracy
- Instytucjonalna obsługa rynku pracy
- Praca a obowiązki rodzinne
- Praca nierejestrowana
- Osoby powyżej 50. roku życia na rynku pracy

3. Wynagrodzenia, koszty pracy i świadczenia społeczne

- Wynagrodzenia w gospodarce narodowej
- Świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozaubezpieczeniowe

4. Warunki bytu ludności, pomoc społeczna

- Budżety gospodarstw domowych
- Kondycja gospodarstw domowych (postawy konsumentów)
- Pomoc społeczna
- Europejskie badanie warunków życia ludności (EU-SILC)

5. Edukacja

- Szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne
- Opieka nad dziećmi i młodzieżą
- Szkoły wyższe i ich finanse
- Zatrudnienie, wypadki uczniów, wypoczynek dzieci i młodzieży szkolnej, liczba uczniów w szkołach
- Ustawiczne szkolenie zawodowe w przedsiębiorstwach

6. Kultura

- Obiekty i działalność instytucji kultury
- Środki komunikacji masowej

7. Zdrowie i ochrona zdrowia

- Stan zdrowia ludności. Monitoring zdrowia
- Zachorowania i leczeni na wybrane choroby
- Profilaktyka
- Kadra medyczna ochrony zdrowia
- Infrastruktura ochrony zdrowia i jej funkcjonowanie
- Ochrona zdrowia w gospodarstwach domowych
- Ekonomiczne aspekty funkcjonowania ochrony zdrowia
- Narodowy Rachunek Zdrowia
- Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia
- 8. Turystyka i sport
  - Sport
  - Baza noclegowa turystyki i jej wykorzystanie
  - Aktywność turystyczna Polaków
- 9. Nauka i technika, społeczeństwo informacyjne
  - Działalność badawcza i rozwojowa (B + R)
  - Innowacje w przemyśle
  - Zasoby ludzkie dla nauki i techniki (HRST)
  - Innowacje w sektorze usług
  - Wskaźniki społeczeństwa informacyjnego
  - Środki finansowe asygnowane przez rząd na działalność badawczo-rozwojową według celów społeczno-ekonomicznych
- 10. Działalność budowlana
  - Wydane pozwolenia na budowę i efekty działalności budowlanej
  - Obiekty budowlane oddane do użytkowania
- 11. Finanse publiczne
  - Budżety jednostek samorządu terytorialnego
  - Statystyka finansów sektora instytucji rządowych i samorządowych
  - Państwowe fundusze celowe
- 12. Rachunki narodowe
  - Dochody do dyspozycji sektora gospodarstw domowych
  - Spożycie indywidualne w gospodarstwach domowych

Rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 763/2008 w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań oraz ustawa o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 roku regulują zakres, formę i tryb przeprowadzenia narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań oraz tryb prac związanych z opracowaniem jego wyników. Zakres danych zbieranych w spisie określa załącznik do rozporządzenia nr 763/2008, zaś załącznik do ustawy określa wykaz tematów i danych zbieranych w spisie wyłącznie na potrzeby krajowe. Zgodnie z ustawą dane zbierane i gromadzone w spisie są poufne i podlegają szczególnej ochronie tajemnicą statystyczną na zasadach określonych w ustawie o statystyce publicznej. Pozyskane z systemów informacyjnych administracji publicznej dane dotyczące niepełnosprawności mogą być uzupełniane na zasadzie dobrowolności w trakcie przeprowadzania badania reprezentacyjnego z udziałem osoby objętej spisem.

Dane statystyczne dotyczące osób niepełnosprawnych uzyskiwane są także w następujących badaniach:

1/ Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności.

Co kwartał pozyskiwane są dane o osobach niepełnosprawnych:

- status na rynku pracy według: wieku, płci, stopnia pokrewieństwa z głową gospodarstwa domowego,
- pracujący według statusu zatrudnienia, poziomu wykształcenia, wybranych sekcji PKD, rodzaju umowy o pracę, wybranych grup zawodowych,
- bezrobotni według okresu i metod poszukiwania pracy,
- bierni zawodowo według przyczyn bierności, stopnia niepełnosprawności.

Wybrane informacje prezentowane są w publikacji kwartalnej „Aktywność ekonomiczna Ludności Polski”.

2/ Sprawozdania MPiPS-01 oraz MPiPS-07 dotyczące osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Na ich podstawie GUS co kwartał prezentuje w publikacji „Bezrobocie rejestrowane” wybrane informacje dotyczące zbiorowości osób niepełnosprawnych.

3/ Badanie roczne „Sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy” dostarcza informacji w zakresie liczby pracujących niepełnosprawnych w głównym miejscu pracy, w tym kobiet. Informacje o niepełnosprawnych publikowane są też w rocznej publikacji „Pracujący w gospodarce narodowej”.

4/ Badanie popytu na pracę dostarcza informacji w zakresie:

- liczby pracujących osób niepełnosprawnych,
- liczby osób niepełnosprawnych pracujących na stanowiskach przystosowanych do ich potrzeb,
- zainteresowania zakładu zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Informacje z tego badania prezentowane są w rocznej publikacji „Popyt na pracę”.

W II kwartale 2011 roku zostanie przeprowadzone badanie modułowe „Osoby niepełnosprawne na rynku pracy”. Badanie to stanowić będzie źródło informacji na temat przyczyn niepełnosprawności, trudności w wykonywaniu codziennych czynności i problemów, na jakie napotykają niepełnosprawni na rynku pracy.

W badaniach statystycznych GUS stosuje definicję „niepełnosprawności” w rozumieniu przepisów prawnych potwierdzających posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności, niezdolności do pracy, jak również stosuje pojęcie niepełnosprawności biologicznej, oznaczającej subiektywne odczucie osoby odnośnie ograniczenia zdolności wykonywania podstawowych czynności charakterystycznych dla osób w danym wieku.

Zakres obecnie prowadzonych badań statystycznych i ich dostępność są wystarczające. W związku z koniecznością przedkładania w przyszłości sprawozdania dotyczącego wdrażania konwencji dane statystyczne mogą okazać się niewystarczające. W szczególności konieczne będzie uzyskiwanie danych w podziale według rodzaju niepełnosprawności, pochodzenia etnicznego, a także danych dotyczących niepełnosprawnych chłopców i dziewczynek.

2. ROZPOWSZECHNIANIE DANYCH STATYSTYCZNYCH, ZAPEWNIENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM DOSTĘPU DO NICH

Ustawa o statystyce publicznej stanowi, że wyniki obliczeń, opracowań i analiz dokonanych na podstawie zebranych w badaniach statystycznych statystyki publicznej danych są powszechnie dostępne. Dostęp do informacji statystycznych, w szczególności do podstawowych wielkości i wskaźników jest równoprawny, równorzędny i równoczesny, zaś rodzaje wyników informacji statystycznych oraz formy i terminy ich udostępnienia są ustalane w programie badań statystycznych statystyki publicznej.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie trybu i form ogłaszania, udostępniania i rozpowszechniania wyników informacji statystycznych przewiduje, że powszechna

dostępność wynikowych informacji statystycznych statystyki publicznej jest zapewniana przez:

- zamieszczanie w wydawnictwach GUS, urzędów statystycznych oraz innych organów prowadzących badania statystyki publicznej wynikowych informacji statystycznych charakteryzujących sytuację ekonomiczną, demograficzną, społeczną oraz środowisko naturalne,
- ogłaszanie podstawowych wielkości i wskaźników do celów określonych każdorazowo w odrębnych przepisach,
- podawanie do wiadomości w środkach masowego przekazu,
- udzielanie informacji, na podstawie danych zgromadzonych w wyniku badań statystycznych, w szczególności za pośrednictwem informatoriów statystycznych działających w GUS i urzędach statystycznych.

W ocenie GUS formy udostępniania danych statystycznych są wystarczające. Dla osób niepełnosprawnych (niedowidzących) przygotowana została specjalna wersja strony internetowej GUS. Nie były zgłaszane wnioski dotyczące systemowego udostępniania danych statystycznych w innych formach.

Informacje statystyczne dotyczące osób niepełnosprawnych Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych udostępnia na swojej stronie internetowej (www.niepelnosprawni.gov.pl). Zakres informacji obejmuje, między innymi:

- dane demograficzne dotyczące osób niepełnosprawnych,
- dane dotyczące osób niepełnosprawnych z BAEL,
- dane dotyczące osób niepełnosprawnych pochodzące z bezrobocia rejestrowanego,
- dane pochodzące z Systemu Obsługi Dofinansowań i Refundacji PFRON,
- dane od wojewodów dotyczące zakładów pracy chronionej,
- dane na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych.

Serwis internetowy zapewnia dostęp osobom niedowidzącym (opcje zmiany wielkości czcionki bez odnoszenia się bezpośrednio do ustawień przeglądarki, projekt graficzny bazujący na kontrastowych barwach i grafikach, przy opisywaniu linków zastosowane znaczniki opisujące title, każdemu z najczęściej używanych działów i każdej opcji serwisu związanej z dostępem do treści przypisane są skróty klawiszowe). Serwis jest zgodny ze standardami W3C: XHTML 1.0 Transitional, WCAG 1.0 (WAI: A), WCAG 1.0 (WAI: AA), WCAG 1.0 (WAI: AAA), Section 508. Spełnia on również normy europejskie i światowe zawarte w dokumentach: Deklaracja o eIntergracji ([PDF](#)), Inicjatywa i2010 ([DOC](#)), Konwencja p prawach osób niepełnosprawnych ([TXT](#)).

Biuro Pełnomocnika rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych nie odnotowało zgłoszeń dotyczących potrzeby udostępnienia danych statystycznych w (innych) formach dostępnych osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

3. ZAPEWNIENIE UDZIAŁU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W PROCESIE GROMADZENIA DANYCH STATYSTYCZNYCH I W BADANIACH

Badania statystyczne przeprowadzane są metodą reprezentacyjną (na wylosowanej próbie, umożliwiającej uogólnienie wyników badania na populację generalną). Jednostkami badania są członkowie gospodarstw domowych zamieszkali w wylosowanych mieszkaniach. Osoby niepełnosprawne uczestniczą więc w badaniach z takim samym prawdopodobieństwem, jak inne osoby, z wyjątkiem osób, z którymi kontakt jest niemożliwy, na przykład ze względu na ciężkie upośledzenie umysłowe. Badania realizowane są na zasadzie bezpośredniego kontaktu z respondentem metodą CAPI lub PAPI. Osoby niewidzące udzielają odpowiedzi na pytania zadawane przez ankietera, osoby niesłyszące mogą samodzielnie udzielić odpowiedzi na

papierowym kwestionariuszu. W przypadku ciężkich schorzeń, które uniemożliwiają kontakt, w badaniach dopuszczane są wywiady zastępcze z osobą opiekującą się respondentem. Wywiady zastępcze nie są realizowane jeśli pytania dotyczą opinii i odczuć respondentów. Badania reprezentacyjne realizowane są na zasadach dobrowolnego udziału respondentów. Wskaźniki odmów osób niepełnosprawnych są porównywalne ze wskaźnikami dla pozostałych respondentów. Zarazem, osoby niepełnosprawne często nie pracują zawodowo i mają więcej czasu, który mogą poświęcić na udzielenie informacji, odczuwają także potrzebę podzielenia się swoimi problemami oraz czują się docenione przez fakt, że mogą wypowiedzieć się w pewnych kwestiach i podzielić się swoimi opiniami.